

VESTNIK

NOTICIERO

IV

1971

XXII

26º aniversario del genocidio esloveno

Todos los años los eslovenos libres conmemoramos el aniversario de nuestra tragedia nacional. En el presente transcurren ya 26 años, desde que en junio de 1945, nuestro ejército fue masacrado por las tropas comunistas.

Durante la segunda guerra mundial, el comunismo desató en nuestra patria una cruenta revolución, cuyo flagelo se agregó a la ya trágica situación de la ocupación por las fuerzas del eje. Vencidos los comunistas en todos los sectores y ya liberada Eslovenia, sin embargo las intrigas internacionales permitieron que el ejército rojo soviético entrara en nuestro país e impusiera en él una dictadura comunista. Millares de civiles acompañaron al ejército nacional esloveno, que se retiró hacia Vetrinje en Austria.

Es confuso el transcurso de los acontecimientos que siguieron. Todos los integrantes del ejército nacional fueron desarmados por orden del comando inglés, y posteriormente entregados a las tropas comunistas. Estas, sin tener en cuenta las leyes internacionales, ni que las hostilidades habían terminado hacía ya mucho tiempo, los llevaron hacia la región de Kočevje, donde, tras infligirles innumerables agravios y sufrimientos, los mataron y tiraron sus cadáveres en profundos fosos.

Fueron 12 mil muertos, 12 mil jóvenes y hombres, toda una generación masculina, un verdadero genocidio para nuestro pequeño pueblo.

Hoy al recordar esos tristes acontecimientos, rendimos un sincero homenaje de agradecimiento a nuestros héroes, a la vez que elevamos nuestra voz reclamando justicia para nuestra nación a los pueblos libres del mundo.

VESTNIK je glasilo slovenskih svobodnjakov, vključenih v ZDSPB. Izdaja ga konzorcij. Predsednik Edi Škulj, Ramón Falcón 4158, Suc. 7, Buenos Aires. Ureja uredniški odbor. Naslov uredništva in uprave: Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) es el informativo de los combatientes anticomunistas eslovenos. Editor y redactor responsable: Eduardo Škulj, Ramón Falcón 4158, Sucursal 7, Buenos Aires.

VESTNIK (Noticiero) is the voice of slovenian anticommunist veterans.

Ovitek: arh. Jure Vombergar

Naročnina: Argentina 1000 pesov, Južna Amerika: enakovrednost v dolarjih, ZDA, Kanada: 3.50 dolarja, Evropa: enakovrednost ameriško-kanadske naročnine. — Za letalsko dostavljanje doplačati 3.50 dolarje.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko, Estados Unidos 425, Bs. Aires (33-7213)

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.036.986.

VESTNIK - NOTICIERO

1971/IV — 15-9-1971

Director: Eduardo Škulj, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires (7)
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.036.986

Darovanje v veliki ljubezni

Govor Karla Mauserja na spominski proslavi v Torontu, ki sta jo skupno pripravili obe organizaciji slovenskih protikomunističnih borcev.

S čudovito lepo podobo, ki jo najdemo v starozavezni knjigi preroka Ezekijela, se lahko danes približamo temu Spominskemu dnevu, ki ga skupaj obhajamo. Gospod je peljal preroka v veliko dolino polno mrtvaških kosti in ga je vprašal: Sin človekov, bodo li te kosti oživele? In odgovoril je prerok: Vsemogočni Gospod, ti veš.

In tedaj mu je rekel Gospod: Prerokuj nad temi kostmi. Glejte, pošljem duha, da oživi te. S kitami vas obdam in storim, da zraste na vas meso.

In glej, nastalo je šumenje, nastalo je šelestenje in kosti so se približale druga drugi. Gledal sem, glej, kite so prišle, meso je zraslo in koža se je razpela čeznje po vrhu. A duha ni bilo v njih.

In tedaj ukaže Gospod, da prerokuje duhu.

Od štirih vetrov pridi, duh, dihni v te pobite, da ožive.

In šel je duh vanje. Oživele so in se postavile na svoje noge: silno velika vojska.

Tudi mi imamo velike doline doma polne mrtvaških kosti, tudi mi imamo prostore po tujih tleh, kjer so v taboriščih umirali ljudje, kosti na tolikih krajih, ki jih ne bomo nikoli našli.

Ne morem reči, da dobršen del emigracije ne misli več na te doline kosti. Toda ni dovolj, da mislimo nanje, ni dovolj, da odkrivamo zgodovino bojev, zmag in porazov, ni dovolj, da jih oživljamo z govorjenjem in prikazovanjem njih del tistim, ki naše borbe niso poznali in še manj umeli. Če delamo samo to, naredimo kakor je naredil Ezekijel prvo pot. Oživimo jih, sklenemo jih s kitami in kožo.

Čas je, da storimo to, kar je naredil Ezekijel z drugim dihom. In duh je šel vanje, oživele so in se postavile na svoje noge: silno velika vojska.

Če hočemo resnično oživeti to, v kar verujemo, potem smo dolžni

oživeti to z duhom, zakaj samo ta je, ki more preteklost in vse tiste, ki so v njej obstali, nositi v sedanost in jih ohranjati tudi za bodočnost.

V odmikanju časa je nevarnost za moč duha. Če pomislimo na prva leta, kako je bilo še vse živo v nas. Duh in trdno prepričanje sta svetila iz vseh naših besed in vseh naših dejanj. Čutili smo, da duh mrtvih nosi tudi našega duha, da s trdno začrtane poti sploh ne moremo zaiti.

Dragi prijatelji, človek je šibka stvar, najbolj šibka takrat, če ni stiskana, če ne trpi, če ni v skrbeh, če si lahko ustvari lagodno življenje. Stiske in trpljenje, skrbi in težave, ki tlačijo telo, odpirajo na široko dver duhu. Zavaljo tega smo bili v Lesenem mestu boljši, trdnjši in odpornejši. Daj telesu lagodnost in udobnost in tvoj duh bo pričel pešati in trhleneti.

In v tem stanju je danes dober del naše emigracije. Lagodnost namreč zapira okna v preteklost in toliko jih je že, ki niti ne žele več pogledati skoz nje.

Dolina kosti je za mnoge samo še neprijeten spomin, za nekatere nepozrečena epizoda, za mnoge bolečina, ki jo je pač treba pozabiti. Kdo bi se še spominjal hudega iz preteklosti, ko je že toliko drugih težav na vidiku?

Eno mi je vedno pred očmi, ko premišljam to stanje: Brez Ezekijelov bo za nas preteklost kmalu umrla in ne bo nas ostalo niti toliko, da bi vsako leto vsaj za Spominski dan dihnili duha v kosti.

Bridko je misliti kako odteka naša sila, bridko je misliti, kako težko je že dobiti ljudi, ki bi bili voljni kaj storiti. Vse nam postaja odveč, celo čas, ki naj bi ga porabili za spodobno počast teh, ki so nekoč dali vse, kar so imeli v upanju, da bo to prineslo boljše čase tistim, ki bodo ostali.

Spet smo tu in spet smo v preteklosti — stojimo na robu velike doline, ki je postlana s kostmi. Ista vprašanja nam vstajajo, ki so nam že tolikokrat v zadnjem desetletju. Zakaj? Zakaj tako krivično, zakaj tako brez usmiljenja? Z molitvami so trpeči zasipali nebo, v spokornih procesijah so prosili za milost in vendar tak konec — dolina sprhnelih kosti.

— — —

Dvema skrivnostima je težko priti do dna, dragi moji — skrivnosti ljubezni in skrivnosti sovraštva. Kakor je brez meje darovanje, ki ga more opraviti velika ljubezen, tako je lahko brez meje sovraštvo, ki more pokončati in razrušiti vse, tudi življenje. V luči teh dveh skrivnosti lahko umemo dolino kosti, lahko umemo vso preteklost in trdno sem prepričan, da letošnjega Spominskega dneva ne moremo lepše obhajati kakor s tem, da iz te doline kosti vzamemo, kar tako mogočno plava nad njo: **darovanje v veliki ljubezni.**

To smo namreč zgubili v teh letih. Darovanje. Darovanje skupnosti, tudi če ni najboljša, da bi bila boljša. Darovanje posameznikom, tudi če so brezbrizni, tudi če se odmikajo, da bi ob svojem času doumeli, da brez

darovanja drug drugemu, ne moremo ničesar doseči. Darovanje organizacijam, ki jih imamo, da bi živele in opravljale med nami svoje idejno poslanstvo, brez katerega nič ne pomenimo. Darovanje namenom, ki dvigajo in krepijo duha, da bi ne pozabili, da samo z duhom lahko dosežemo vrednote, ki bodo napravile svet lepši.

Ne sovražimo, zakaj v vsakem sovraštvu je kal smrti, tudi takrat, ko je v najvišjem cvetju. Sovraštvo samo je namreč smrt, zavoljo tega ne more drugega kakor moriti, bodisi z besedo ali z dejanjem. V sovraštvu ni upanja, ni vere — je samo tema in obupno beganje. Sovraštvo ne zida temveč cefra še zadnje najbolj osnovne vrednote človeškega življenja.

Sovrašvo je bilo, ki je napolnilo to lepo dolino s kostmi.

Dragi moji, čudovit mir je zdaj nad to dolino in čudovita blaženost. Kostmi mladih in starih, duhovnikov in laikov, učenih in neučenih, leže skupaj. Z zadnjim darovanjem v veliki ljubezni so povezani in iz vseh kosti sije luč, ki je nobeno sovrašvo več ne more ugasniti. Tej luči so pridružene lučke vseh kosti, ki leže v neznanih krajih in tudi lučke tistih, ki smo jih na poti svojega begunskega življenja že položili v zemeljsko naročje. Vse to nam sije nasproti, vse to je naše, vse to je najlepše, kar smo imeli.

Ali more imeti kdo bolj poln, bolj mogočen in bolj svetel Spominski dan kakor ga ima slovenski narod? Mar ni to dovolj, la lahko odženemo vsako malodušje, mar ni tako močno, da lahko zravnna naš sklenjen ponos in našo zmedlelo voljo?

Od štirih vetrov pridi, duh, dihni v te pobite, da ožive.

Dragi moji, v nas je — v nas je, da vidimo kakor je videl Ezekijel:

In šel je duh vanje, oživele so in se postavile na svoje noge: silno velika vojska. Mar ni čudovito misliti na to, misliti, da nismo sami, da smo z duhom, ki oživlja kosti, velika, silna vojska?

Nesimo to misel s seboj s tega Spominskega dneva, nesimo jo vsakemu Slovencu.

Ru-s

Sloveniji

Zdrava, mati dmovina,
nam Slovencem veličina.
Druži vse sinove složne,
plemenite in svobodne!
Nam ostani iz roda v rod:
Mati — Domovina — Bog!

Naj nam bo vzor za nadaljnji boj!

Govor na žalni proslavi dne 5. septembra t. l. pred spomenikom junakov v Slovenski hiši v Buenos Airesu ob 25-letnici nasilne smrti generala Leona Rupnika in njegovih zvestih sodelavcev dr. Lovra Hacina, Narteja Velikonje in dr.

Te dni mineva 25 let, kar se je vršil v Ljubljani „sodni“ postopek proti generalu Leonu Rupniku, dr. Lovru Hacinu, pisatelju Narteju Velikonju in drugim. Tako imenovano „ljudsko sodišče“ jih je tudi obsodilo.

Zgodovinarji, ki bodo preučevali zgodovino naše domovine, posebno še to od druge svetovne vojne naprej, bodo imeli lep primer, kaj zmore zaslepljenost in sovraštvo. Kakšna je ideja, ki je prišla na oblast in kako jo vrši. Sovraštvo do vsega, kar se ni strinjalo s komunizmom in uničevanje vseh tistih, ki so si predrznili imeti svojo idejo in svoje gledanje na tedanje dogodke. Temna doba slovenskega naroda. Prelivanje nedolžne krvi in sramota za slovensko kulturo.

Ko je slovenski narod moral prenašati sovražno nacistično-fašistično okupacijo, je mednarodni komunizem izrabil to stanje in začel revolucijo, da pride na oblast. Narod med dvema ognjema je moral prenašati grozno življenje. V obrambo lastnega življenja in doma je stopil v borbo proti tej nesmiselni revoluciji, da ohrani svojo tradicijo, da brani svojo čast. Izvršila se je ločitev. Proti komunizmu so nastopili vsi, ki so ljubili svoj narod in mu želeli boljše bodočnost.

Sprejeli smo borbo, ki nam je bila vsiljena, pa je nismo želeli, ne iskali. V to borbo je posegel tudi pokojni general Leon Rupnik. General je v svojem poklicu dosegel najvišje položaje. Lahko bi v miru živel leta, ki so mu bila še naklonjena. Poznal je prav dobro komunizem in mu je bil velik nasprotnik. Zato se je zavedal nevarnosti, ki grozi slovenskemu narodu. Odločno je stopil na stran naroda, čutil je z njim in mu pomagal v tej težki borbi. Sprejel je žrtev, da je vodil med vojno najprej upravo občine Ljubljana in potem Ljubljansko pokrajinsko upravo. V teh javnih funkcijah je bila njegova skrb ščititi in pomagati narodu. S svojimi sodelavci je pomagal povsod, kjer je bilo potrebno. Reševal in blažil je, kolikor je mogel. Mnogo Slovencev je čutilo njegovo pomoč, pa naj je bila ta direktna ali pa indirektna.

Po žalostnih dogodkih septembra leta 1943 je zbral preživele borce Vaških straž in ustanovil Domobranstvo. Vedel je, da le dobro organizirana in izvežbana vojska more nuditi uspešen odpor proti komunistični revoluciji. Zavzel se je z vso skrbjo za svoje domobrance. In uspeh ni izostal. Domobranci so imeli izredne uspehe v borbi proti komunistom.

Naši neustrašeni in nepremagljivi domobranci so pod njegovim vodstvom in zaščito prinesli mir v slovenske domove in zmeraj so bili pripravljeni jih braniti pred napadi komunistov. Slovenski človek v tem delu Slovenije se je spet čutil varnega in mirnega, ker je vedel, da domobranci varujejo njegov dom in njegovo življenje. General Rupnik pa je skrbel, da so domobranci lahko to opravljali ter jih je po svojih podrejenih vodil od uspeha do uspeha. Narod pa mu je ob raznih prilikah izražal svojo hvaležnost.

Prišel je konec vojne in z njo tragedija slovenskega naroda. Nepremagana slovenska vojska se je morala umakniti, ker je svetovni komunizem spretno izrabil položaj pri tedanjih mednarodnih forumih. Zapadne sile so izvrševale sprejete obveze in izročile glavnino slovenske vojske komunistom. Pijani zmage so komunisti izvršili največje hudodelstvo nad slovenskim narodom. Prelili so nedolžno kri. Kršili so najosnovnejše človečanske pravice nad izročeni domobranci potem, ko je bila vojna že končana. V neznanih grobovih ležijo mučena in zmaličena trupla naših junakov.

Usoda domobrancev je zelo zadela pokojnega generala Rupnika. Težko jo je prenašal in zelo ga je bolela. Končno je delil z njimi isto usodo. V rokah komunistov je bil deležen nečloveškega postopanja, nerazumevanja in podtikanja vseh mogočih in nemogočih stvari. Ko so ga telesno in duševno popolnoma uničili, so izvedli bombastični „sodni ljudski postopek“ in ga obsodili na smrt, kakor tudi njegove najbližje sodelavce. Temu je te dni 25 let.

25 let je že zadosna doba, da gledamo na generala Rupnika kot na moža, ki je čutil s svojim narodom in bil z njim v borbi proti največjemu sovražniku, ki ga je kdaj imel slovenski narod — proti komunizmu. Poznal ga je in dobro vedel, kaj čaka slovenski narod, če pride na oblast. Zato ni imel pomislekov in je neustrašno stopil v borbo. Prevezel je težko žrtev javnega funkcionarja in to v času sovražne okupacije. Težko je bilo njegovo delo. Na eni strani čuječe oko okupatorja, ki je sumljivo gledalo na vsako njegovo dejanje v korist naroda, na drugi strani pa komunisti, ki so mu izrodkopavali tla in ga hoteli uničiti ter so storili vse, da bi se narod znašel v samomorilnem položaju pred okupatorjem. Vsega tega se je pokojni general Rupnik zavedal in je kljub temu vztrajal na svojem borbenem mestu. Odličen borec, odločen in jasen v idejah, je bil z narodom. Doprineel je največjo žrtev za obrambo naroda — svoje življenje. Njegova nedolžna preliča kri se je združila v reko nedolžno prelite krvi tisočev slovenskih domobrancev in vseh tistih, ki so na kakršen koli način padli v borbi proti največjemu sovražniku slovenskega naroda. Ni poznal strahu in se ni bal groženj. Stal je trdno na braniku za obstoj naroda.

Danes slovenski narod preživlja težke čase. Z zgrešenimi idejami mu hočejo dati novo realnost. Toda nimajo uspeha in ga tudi ne bodo imeli, ker so njihove ideje nasprotno slovenskemu narodu, ki je bil in bo zmeraj katoliški in demokratičen. Materijalistična dogma pojmovanja slovenskega

človeka je zgrešena in nesprejemljiva za Slovenca. Proti logiki naravnega zakona se komunizem ne more upirati. Naravni človeški zakon je, da je človek svoboden. In ta zakon bo zmagal nad komunizmom. Nedolžno prelita kri generala Rupnika in tisočev, ki so padli in še padajo v borbi proti komunizmu, pa je tisto seme, ki bo prineslo spet svobodo slovenskemu narodu. Zmago duhovnosti nad materijalizmom. In k tej zmagi slovenskega naroda je general Rupnik doprinesel svoj delež. Bil je z njim v najtežjih časih njegovega obstoja, ga branil, mu pomagal in padel kot borec v obrambi njegovih najsvetejših resnic: Bog, narod, domovina.

Zato smo se danes zbrali tu, pred spomenikom vseh, ki so padli v borbi proti brezbožnemu mednarodnemu komunizmu, da mu izkažemo čast in priznanje za njegovo žrtev. Naj nam bo vzor in spodbuda za nadaljnji boj, da vztrajamo v tem boju slovenskega naroda do konca, ko bo Slovenec spet svoboden gospodar na svoji svobodni zemlji in bo lahko živel v miru, v napredku in blagostanju, v skladu s svojo tradicijo.

Ob 25-letnici junaške smrti dr. Lovra Hacina

Dr. Lovro Hacin je bil upravnik ljubljanske policije od leta 1935 dalje, t. j. od tedaj, ko je dr. Korošec po več kot šestih letih trde opozicije in konfinacije končno zopet prišel na vlado. Dr. Hacin je bil mož jeklenega značaja in edinstven v organiziranju odpora proti komunizmu. Tega se mnogi zavedajo šele sedaj, ko lahko primerjajo, s kakšnimi težavami se danes borijo države proti izbruhom „činoističnih“ oblik komunizma, zlasti onega, ki nastopa pod zaščito klerokomunizma „Tretjega sveta“.

Pred kratkim smo obhajali 25 letnico spomina na oni strahotni proces v domovini, na katerem je bil med drugimi na smrt obsojen tudi dr. Hacin. Pač dovolj vzroka, da se ustavimo vsaj čisto malo ob liku tega velikega moža.

Ena najlepših vrlin dr. Lovra Hacina je bilo njegovo globoko, resnično in življenjsko krščansko prepričanje. Če je moral postopati proti komunistom še tako strogo, je v njih gledal vedno ljudi in ne rojene zločince. Njegovo krščanstvo ni bilo prazno, zato je svoje krščanske dolžnosti tudi točno izpolnjeval. Kot šef policije tudi ob nedeljah ni imel „prosto“: toda vsako nedeljo ob sedmih zjutraj si ga videl pri sv. maši v frančiškanski cerkvi. Tako je ta mož zbiral moči, da je znal uveljavljati in izpovedovati svoje prepričanje tudi takrat, ko je bilo to „težko“ in ko so drugi odpovedali.

Nekega lepega dne v maju 1944 je prišel v Ljubljano na obisk vrhovni komandant Gestapa iz Bleda, Standartenführer Persterer. Ljubljana je tedaj spadala policijsko vojaško pod blejsko komando, zato se je tudi na

Bledu odločala v poslednji instanci nemška policijska upravna politika. Ob priliki tega obiska je Persterer pozval na sestanek dr. Hacina, dr. Kanteta, podpolkovnika Palčiča in šefe oddelkov na ljubljanski policiji, „um sie besser kennen zu lernen“ — „da jih boljše spozna“.

Na tistem sestanku so bili navzoči številni nemški oficirji, tudi iz „Wehrmach'a“. Po oficialnem nagovoru se je razvijal prost razgovor, danes bi rekli „dialog“, in Persterer je takoj prešel na nacionalsocialistično teorijo. Nemci so ob takšnih prilikah radi bahavi in neprevidni in tako je tudi Persterju „ušlo“: „Mislim, da bo katoliška cerkev v petnajstih letih izginila s površja sveta“. Dr. Hacina je tedaj oblila lahka rdečica in sem takoj vedel, da bo pričel streljati z najtežjimi topovi. Mirno in odločno je Persterja prezekal: „Das glaube ich nicht!“ — „Ne verjamem!“

Persterer je obmolknil in zmedeno gledal po obrazih nemških oficirjev. Videlo se je, kako je bilo vsem „nerodno“. Dr. Hacin pa takšen, kakor da se ne bi nič zgodilo. Persterer je molčal, tekle so sekunde, Nemci so imeli navado reči: „Dicke Luft“.

Komandant ljubljanskega Gestapa, Hauptsturmführer je iskal poti iz zagate. Začel je hvaliti slovensko duhovščino, glede škofa Rožmana pa je rekel, da on Nemcen tudi ni sovražen, čeprav je koroški begunec po prvi svetovni vojni.

Schlufferjevo blebetanje ni nič pomagalo. „Dialoga“ ni bilo in zopet smo molčali. Tedaj se je Schluffer zmislil na zadnjo rešilno bilko in v pričo vseh nekaj šepnil Perstererju na uho. Perstererju se je odprlo. Vzel je kozarec v roko in zaklical: „Meine Herren, trinken wir einem Prost, zum Wohl!“ — „Gospoda, pijmo, na zdravje!“

Razgovor je bil končan. Perstererju je „odleglo“, toda zmaga dr. Hacina pa je bila popolna.

Dr. Hacin je bil silen duh; vedel je, kdaj je treba molčati, vedel pa je tudi, kdaj moraš spregovoriti.

Maks Loh

Nova obletnica slovenskega narodnega praznika — 29. oktobra —, ki nas spominja na dan, ko smo se otresli nemškega jarma, naj v nas utrdi vero, da se bomo otresli tudi komunističnega jarma, ako bomo složni in delavni ter imeli jasen cilj pred seboj — ustvariti svobodno, demokratično in socialno pravično urejeno slovensko državo.

V EMROVEM LETU

Avgust 1941 – avgust 1971

Gotovo se spominjaš, Fanouš, da smo pred tridesetimi leti odnesli radijsko postajo z realke v Vegovi ulici. Med tvojo smrtjo in njej sledečimi do dne, ko je Jelo padel v Velikih Laščah, pa do vseh groznih smrti po končani vojni, so se vrste začetnih ekip občutno zmanjšale. Zato ni čudno, da o času pred tvojo smrtjo malokdo piše. Čakal sem, da se bo oglasil Muranus, pa se doslej še ni. Prilik je v sedanjem svetu, pa četudi trideset let po tvoji smrti, dovolj.

Avgust 1941 me spominja še posebej na kratek razgovor, ki smo ga imeli s pok. Ferkom Casarjem (kakó občutna je njegova odsotnost v nekaterih krogih!) in dr. Cirilom Žebotom. Se spomniš, da so nam takrat odgovorili, da „še ni čas,“ da bi pošteno udarili po komunistih. Potem smo šli na svoje. Casar tudi za nami in je častno končal, ko je dr. Žebot že plaval v vodah svetovne diplomacije, kakor si je on predstavljal prevajanje korporativizma na slovensko, predavanja o denarju in zlatu in pisanje Duceju in podobno.

Takrat sva tudi govorila z Ljubotom Sircem. Bil je v Nagodetovi skupini in Stara pravda je bila blizu.

Ob koncu vojne, ko so naše domobrance že obsodili na smrt, je dr. Žebot v Milanu silil akademike na vrnitev domov. Dr. Sirc je bil tedaj še ves prevzet od vere, da bo mogoče komuniste politično zavrteti pri volitvah. A je Sirc prišel po težkih preizkušnjah na svobodo. Žebot ostal v zdomstvu, mi pa smo po dolgi poti revolucije nehali po taboriščih in zatem v novih domovinah.

Ko tole pišem, čakam na prihod avgustove številke Klica Triglava, upajoč, da se bo dr. Žebot spomnil na razgovor pred tridesetimi leti. A najbrž se ne bo, ker je razvojnik. Včasih smo temu drugače rekli. In se gotovo ne bo, ker je tako silno zaposlen s kapelico v Washingtonu. Vsaj tam bo lahko govoril slovensko, če že v najožjem krogu ne more. Tudi to je nekaj za ohranjanje slovenske zavesti. Vsaj tam bo povedal nekaj priložnostnih besed, kakor jih je ob grobu dr. Kreka — „da bo ostalo zapisano v zgodovini.“ bi dejal stari socialistični zgodovinar Erjavec — ko ga nihče ni naprosil in še manj želel. Kaj bo povedal, ne vemo, in tudi ni važno. Upam le, da najbolj globokih misli in skritih bolečin, ki jih sleherno slovensko srce čuti ob podobi brezjanske Marije Pomagaj, ne bo zlorabil.

Zakaj ti to pišem? — Zato, ker se velikokrat spomnim na tistega neznarega fanta ali moža na Dolenjskem, ki ni imel Gregoriane kot jezuiti, tudi ni pogoltnil vseh knjig, kar jih je videl, pa je kljub temu znal najti pravo pot v pošastni zmedi, ki jo je komunistična revolucija zanesla na Slovensko. Tisti fant ali mož — naj v miru počiva, če je pred nami odšel, in naj mu Bog da še dolgo življenje, če je še med nami! je z golo

vero v slovensko misel, z naravno brihtnostjo in neizmernim čutom odgovornosti sklenil, kaj je za slovenski narod dobro: **boj, odločen boj proti komunizmu!**

Avgust 1971 v zunanjih podobah je podoben avgustu 1941. Imaš ljudi, ki bi za vsako ceno radi napravili sporazum s komunisti Titove vrste; imaš ali pa boš v najkrajšem času imel ljudi, ki se bodo spomnili na poskuse predstavnikov sovjetskih oblasti stopiti v stik z večinsko miselnostjo slovenskega naroda in bodo morda tudi z Rusi sklepali dogovor o bodoči slovenski republiki pod Sovjeti, kajti ne more biti tvoj pravi zaveznik, kdor je tvoj mejaš — še najmanj v slovenskem primeru! —, imaš pa tudi ljudi, ki bi radi povedali samo: hočemo svobodo slovenskemu narodu! Vemo, da je doma prav toliko, če ne več, bistrih glav kot v zdomstvu, in da bodo v danem trenutku znale najti pravo pot.

Ti se ne spominjaš več, kako so se razburjali nad raznimi govori iz Londona. Danes spet govori London preko Klica Triglava in dr. Žebota v njem. Prihajam do zaključka, da bo najhujši boj za slovensko neodvisnost boj proti Angliji, tisti Angliji, ki je po svojih vojaki pobirala ure ob prehodu čez Dravski most, tisti, ki nas je spravila za železno zaveso; in boj proti tisti intelektualni Ameriki, med katero menda „dr. Gebaud“ spada, ki je rodila Castra in prej podprla Tita, ko je omrežila Roosevelta in Eihenhowerja in druge.

Zato, Fanouš, ponavljam: Bog me obvaruj prijateljev, sovražnikov se bom sam. In še tisto, kar je povedal Župančič: Osel ne gre dvakrat na led, modrec pa ve, danes sem pal, jutri bom plesal po njem.

Fanouš, začenjamo zadnje takte v plesu.

19. avgust 1971.

Rant Pavle

Karel Mauser

VETRINJSKO POLJE

NE POZABI...!

Ko bi si podali roke in šli. Ne z ladjo, ne z avionom, temveč peš, kakor se gre na božjo pot. Kam? — V Vetrinj.

Bosi, razkritih glav in s sklenjenimi rokami.

Tako se hodi na božjo pot.

Iz Amerike, Argentine, Kanade in Avstralije. V dolgih vrstah, molče, z moli'vijo v srcu. Naravnost v vetrinjsko cerkev, da zapojemo bilje. Po biljah poiščemo prostore. Kje si imel svoj šotor iz vej in listja? Poišči ga, tu si dozorel v človeka. Tu je stal voz, ki je dajal streho Barbki, ki

je umrla v taborišču. Tam si stal in gledal domov. Tu si jokal, ker se je življenje razklalo in je ostala živa krivica. Tu so nakladali kamione s slovensko krvjo. Še vidiš kolesnice, pesem mrtvih še visi v zraku. Mahanje robcev plava še vedno nad poljem.

Zdaj vsi pušpanove vejice v roke in pojdimo kropit! Ti v Teharje, ti v Trbovlje, ti v Kočevski Rog. Deset tisoč pušpanovih vejic in kropit. Brez joka kropimo. Z jokom kropimo samo mrliče.

Iz jam in rovov, iz zasutih strelskih jarkov odgovarjajo. Iz Dobropolj, iz Žužemberka, z Vrhnike, iz Ribnice in Lašč, od vsepovsod. Vsi se poznamo. Z nami so peli, z nami trpeli, z nami hodili v vetrinjsko cerkev.

Nad zemljo in pod njo ni velikih razdalj. Vode, ki spirajo lobanje in kosti, se zbirajo na soncu in v meglicah romajo v višavo. V dežju se vračajo na zemljo. In v tem dežju je slovenska kri, slovenski mozeg. V tem dežju hodijo na Vetrinjsko polje vsi, ki so odšli v trboveljske jaške in v kočevske jame.

Vodnjake polni ta dež in semena kalí. V roke ga love otroci.

Ko bi si podali roke in šli. Na Vetrinjsko polje, v vetrinjsko cerkev. Tam si dozorel v človeka. Ne pozabi!

Ne pozabi! Ne pozabi!

KRIŽEVA POT

Kadar pomislimo na majnik, mislimo na sonce, na obsijano zemljo, na cvetje. Tudi majnik leta 1945 je bil tak. Toda še nekaj je bilo: Evropa v razvalinah. Tuljenje siren je sicer utihnilo, toda iz krvi in dima so začrneli požgani domovi. Taborišča so izbruhala okostnjake, zemlja je v svojem naročju pila kri in mozeg ubitih. Povsod je bilo tako.

V tistem času se je odprl Ljubelj in slovensko ljudstvo je v dolgi procesiji odhajalo na tuje. Starci in starke, zreli možje, otroci. Z vozovi, peš, z eno samo željo, priti iz pekla, ki se je odprl nad slovensko zemljo.

Nekoč se bo razgrnila hudobija časa in ljudi. Razgrnilo se bo vse, kar nam je danes neznano. Marsikaj je že pokazal čas. S prstom pokazal. Nam v veliko korist, mnogim v veliko sramoto. Preveč je vsega, da bi človek dojel. Kakor tiho leže tisti grobovi tam za Dravo v Liencu in špitalu in nam molče govore o krivici, tako je še marsikaj, za kar ne vemo. Pride čas, ko bo vsak grob govoril...

Ljubej je bruhal ljudi. Prerivanje, jok, vpitje, strelí. Za hrbtom domovina z domačijami.

Njive so vekale za ljudmi, stegale roke, prosile.

Čez dva tedna se vrnemo, so si obljubljali ljudje v srcu in na glas.

Pot pa je vodila samo naprej. Kam, ni nihče vedel. Samo naprej, do tja, kjer ne bo več rdeče zvezde.

Množica se je usipala proti Borovljam. Uniforme, tuje in domače, govornice od vseh vetrov, strah, upanje, obup, vse se je mešalo v srcih. Kdo nas čaka in kako nas bo pričakal?

Proti Celovcu! Samo naprej, samo naprej. Ropotanje voz, otroci zmučeni strmé po neznanih krajih. Možje grizejo skrb in je ne morejo pregristi. Sam Bog ve, kaj vse pride. Žene upajo v može in ne upajo s svojimi skrbmi na dan.

Na Dravi Angleži. Topovske cevi boljše proti jugu. Tuji kriki, oklopni vozovi in tam zadaj — Vetrinjsko polje. Tja je usmerjen zdaj ljudski val. Pri znamenju na križpotju zavijejo nanj.

Se spomniš tega znamenja? To minuto pojdi še enkrat mimo njega. Klobuk snemi in poklekni!

Vetrinjsko polje! Po dolgem in po šir je posvečeno po trpečih otrocih in materah. Ko bi zložil vse skrbi, v grmad_o bi zrasle. V veliko grmado.

Konji so se pasli po žitu in travi. Po tuji setvi, po tuji travi. Morda te je kdaj pičilo v srcu, prijatelj! Lepe travnike si imel doma. Kosil si jih s svetostjo in s srečo. Zdaj si gledal, ko so tvoji konji jedli tujo travo. Morda ti je bilo žal. Pomagati si nisi mogel. Kdaj zdaj misliš na to? Nekomu si vendar jemal nekaj sreče, da si ti vsaj živeti mogel.

Vidiš, to je spomin. Zamiži in se vrni v preteklost. Nisem hodil s teboj in morda se ne pozna. Vso pot premisli! Kako si doma zaklepal, kako si živino božal, njive, kako si gmajne ogledoval, se od znancev poslavljaj, kako ti je bilo hudo, ko si gledal otroke, ki so morali s teboj na pot.

Voz je zropotal in ti si kar naprej gledal nazaj. S silo si trgal srce od vsega. Menda vsega še nisi pozabil? Danes veš, da je bila dolga pot od doma do Vetrinja. Ko misliš nazaj, se čudiš, kako si zdržal. Morda ti je tisto znamenje na križpotju, kjer si zavil na Vetrinjsko polje, le razdelo in nisi še pozabil.

Slovenska koroška vigred je bila tedaj nad teboj. Nisi je skoraj videl. Si kdaj pomislil, kaj bi bilo pozimi? Tvoj otroček je bil star tedaj tri mesece. Mraz bi ga strl in ti bi mu morda komaj s težavo skopal grobek kje ob poti. Danes bi hodili ljudje po njem.

Še dež je tedaj prizanašal. Spomni se nazaj! Oglej si kraj, kjer stanuješ danes. Lepo stanovanje imaš, morda celo avto, zdrave otroke.

Jaz sam sem neznansko vesel, kadar mislim nazaj. Mar nismo bili ne-rečeno bolj blizu Tistemu, h kateremu si tedaj na Vetrinjskem polju prišel? Saj veš. Polna cerkev je bila in vsak je našel svoj kot, da se je zvekal. Tedaj si se Boga za roko držal. In tako si govoril z Njim kakor s sosedom kje na ozarah.

Prijatelj, svet se je tedaj podiral, ker je bil dokraja gnil. Gnile hiše ne popravljajo, ampak jo podro. In ti si prišel skoz ogenj, ki je žgal.

Pri tistem znamenju na vetrinjskem križpotju ostaniva!

Skupna žalna svečanost v Buenos Airesu

Obe društvi slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini, ki se zbirajo okoli Tabora in Vestnika, sta dali pobudo za to, da naj se ob 25-letnici nasilne smrti generala Leona Rupnika in njegovih sodelavcev — dr. Lovra Hacina, pisatelja Narteja Velikonje in dr. — pripravi skupna žalna svečanost pod vodstvom Medorganizacijskega sveta in s sodelovanjem obeh organizacij borcev. To se je tudi zgodilo. Ustanovljen je bil poseben pripravljalni odbor pod predsedstvom prof. Alojzija Horvata, v katerem so bili še predsednik Zedinjene Slovenije Božo Stariha ter obe starešini borčevskih organizacij: Ivan Korošec za Tabor in Valentin Urbančič za Vestnik. Ta odbor je sestavil spored za žalno svečanost in ta spored je Medorganizacijski svet tudi potrdil.

Ob borčevski organizaciji sta z vsem razumevanjem vneto in složno sodelovali pri pripravah za proslavo ter naslovili na slovensko javnost v Argentini naslednje

V A B I L O :

Letos poteka 25 let od mučeniške smrti velikega slovenskega vojaka Leona Rupnika, ustanovitelja slovenskega domobranstva. Te obletnice se bomo spomnili Slovenci na posebni komemoraciji, ki jo prireja pripravljalni odbor organizacij, povezanih v Medorganizacijskem svetu.

Podpisani organizaciji preživelih protikomunističnih borcev v Argentini — Tabor in Vestnik — skupno vabita vso slovensko javnost, da se s svojo navzočnostjo oddolži spominu moža, ki je neustrašeno stal na okopih za svobodo in boljše bodočnost našega naroda. V boju proti zločinu in umoru je s svojo krvjo oškropil že tako prepojeno slovensko zemljo, skupaj z izdanimi in zverinsko pokončanimi slovenskimi bataljoni.

Vabimo slovenske politične izseljence, da skupaj počastimo tudi vse sodelavce pokojnega generala: dr. Lovra Hacina, Narteja Velikonjo in druge, ki so skupaj s pokojnim generalom pred 25 leti bili umorjeni.

Vabimo še posebej slovensko mladino.

Bog, narod, domovina!

Za DSPB - Vestnik:
starešina
Valentin Urbančič l. r.

Za DSPB - Tabor:
starešina
Ivan Korošec l. r.

Predsednik pripravljalnega odbora
prof. Lojze Horvat l. r.

To sodelovanje borcev obeh organizacij in zlasti še omenjeno skupno vabilo je vzbudilo med slovenskimi emigranti veliko pozornost in tudi splošno zadovoljstvo. Gotovo je tudi to dejstvo pripomoglo k lepemu uspehu žalne prireditve.

Pred spomenikom junakov

Žalna svečanost se je vršila v nedeljo, 5. septembra popoldne v Slovenski hiši in je obstojala iz treh delov.

Prvi del se je vršil pred spomenikom junakov. Bivši borci in ostali slovenski politični emigranti so prihiteli z vseh strani Velikega Buenos Airesa in se zgrnili okoli spomenika. Posebne pozornosti sta bili deležni gospa Olga Rupnikova, vdova po pokojnem generalu Leonu Rupniku, ter gospa Hacinova, vdova po policijskem ravnatelju dr. Lovru Hacinu. Žalne proslave so se udeležili sorodniki družine generala Rupnika, general Franc Krener s soprogo, poveljnika demobranskih udarnih bataljonov Vule Rupnik in Emil Cof ter številni demobranci, vaški stražarji, legijonarji in čeniki. Navzoči so bili tudi zastopniki vseh slovenskih organizacij; domov in ustanov.

Na znamenje mladega trobentača Miha Skubica sta položila na vznožje spomenika venec zastopnika Tabora (Polde Lah) in Vestnika (Franc Zorec) v spremstvu predsednika Medorganizacijskega sveta in Zedinjene Slovenije **Boža Stariha**, predsednika pripravljalnega odbora za to svečanost **prof. Alojzija Horvata**, starešini obeh društev slovenskih protikomunističnih borcev **Ivana Korošca** (za Tabor) in **Valentina Urbančiča** (za Vestnik), predsednikov slovenskih domov: **Franca Zorka** (za San Martin), **Franca Perniška** (za Pristavo), **Alojzija Sedeja** (za Carapachay), **Franca Vestra** (za Slomškov dom), **Lovra Jana** (za Lanus), **Jožeta Vidmarja** (za Berazategui), in **Vencija Dolenca** (za San Justo).

Po enominutnom molku je moški zbor iz San Martina pod vodstvom **Slavka Rupnika** ubrano zapel slovensko vojaško žalostinko „Oj, Doberdob, slovenskih fantov grob“, katere druga kitica se glasi „Kočevski Rog, slovenskih fantov grob“. Sledila je mogočna „Mi v grobu smo“.

Nato je stopil pred spomenik predsednik pripravljalnega odbora **prof. Alojzij Horvat** ter je v izbranih besedah počastil spomin generala Rupnika in ostalih slovenskih žrtev komunistične revolucije. Njegov govor je objavljen v celoti na drugem mestu v tej številki Vestnika.

V dvorani Slovenske hiše

Vsa množica rojakov se je nato podala v dvorano. Župnik **Matija Lamovšek** je daroval sv. mašo zadušnico ter je imel po evangeliju pomemben govor, v katerem je naglasil pomen slovenskih žrtev — posebej še žrtev generala Rupnika — za vero in domovino.

Takoj po sv. maši je bila audiovizualna predstava. V sliki, besedi in pesmi je bilo prikazano življenje vaških stražarjev in domobrancev in ustanovitelja Slovenskega Demobranstva generala Leona Rupnika. Številni udeleženci te prireditve so z velikim zanimanjem gledali slike iz tiste junaške dobe, ko je slovensko ljudstvo, zapuščeno od vsega sveta bilo boj

zoper najhujšega sovražnika slovenskega naroda — zoper komuniste. Veliko pohvalo zaslužijo vsi tisti, ki so pripravili to predstavo.

S pesmijo „Oče, mati, bratje in sestre“, ki jo je stoje pela vsa dvorana, je bila sklenjena ta lepo uspela žalna svečanost.

Skupni spominski dan v Torontu

SPOMIN JE OSTAL SVEŽ

Ko je ob 25-letnici Osvobodilne fronte "tovariš" Josip Vidmar zapisal v koledarju Izseljenske matice, da je bila Osvobodilna fronta „enkratna manifestacija moralne moči in veličine našega naroda, eno samo veliko politično, moralno in tudi kulturno dejanje“, je s tem izrazil vso perverzno organizatorjev takozvane OF, med katerimi je bil tudi on. Ni se sramoval kljub svoji akademski izobrazbi imenovati masovno morenje v Kočevskem Rogu „veliko moralno in tudi kulturno dejanje“, ki ni bilo le zgolj maščevanje nad premagancem, temveč skrbno in do potankosti izdelan načrt, s katerim so se komunisti na najbolj barbarski in kruti način odkrižali za „vselej“ svojih ideoloških in političnih nasprotnikov.

Nihče ne more izbrisati tega krvavega madeža z obličja lažnjivega komunističnega režima v Sloveniji. Nobena, še tako skrbno naštudirana laž ne more zakriti in prevpiti resnice, da je komunistični režim, odnosno OF, storila nad slovenskim narodom neodpustljive zločine. Pisanje ljudi kot je Vidmarjevo, podpisovanje protokolov s Cerkvijo ali celo obisk diktatorja Tita v Vatikanu ne more pobeliti te grozne krivde komunističnih samozancev. Kri ni voda, in kri, ki je po nedolžnem prelita, vpije do neba po pravici in resnici.

Te klice nedolžne krvi smo letos zopet slišali z vso jasnostjo, zakaj spomin je ostal svež kljub zmedi časov in političnih iger, nesporazumov in splošnega teženja po „mirnem sožitju“. Nekdanji protikomunistični borci iz obeh borčevskih organizacij ki delujeta na področju velikega Toronta, sta tudi letos skupno pripravili spominsko proslavo, na kateri smo prisluhnili tem glasovom in dodali še svoje. S kratkim in skromnim programom — ki pa je bil podan z iskrenim doživetjem — smo se spomnili vseh, ki so na Slovenskem postali žrtev komunističnega krvavega nasilja ali zaradi svojega narodnega prepričanja umirali v rokah maščevalnih tujih okupatorjev.

Spominski dan v Torontu, ki se je vršil 6. junija na Slovenskem letovišču pri Boltonu, se je pričel z daritvijo sv. maše, katero je daroval preč. g. Jože Časl C. M. Popoldne ob 2 h. se je vršil ostali program, katerega

je vodil g. **Stane Pleško**. Po kanadski in slovenski himni je izrazil naslednje zelo tehtne in globoke misli:

„V čast mi je, da smem v imenu odborov in članov naših organizacij pozdraviti vse, ki ste se udeležili te proslave; poseben pozdrav našim duhovnikom, dalje vsem, ki ste prišli od daleč, še posebno pisatelju Karlu Mauserju, ki nam bo danes podal nekaj misli.

Spet smo se zbrali, da se spomnimo naših bratov in sester, naših očetov in mater, ki so pred 26. leti in več preivali svojo kri za blagor domovine, za velike ideale vere in svobode. „Spominski dan“ smo napisali na vabilu za današnji dan in prav je tako. Trpljenje in žrtve naših rojakov so vredne več kot spomina. Čas je brez dvoma že naredil svoje in mnogi nam samo še pomilovalno očitajo, da životarimo samo še na spomnih. Res se včasih zdi, da se je vse zaklelo proti tistim, ki so pred četrto stoletja branili dom in vero, ker jim je tako ukazovala vest. Čas briše luči in sence, izravnava prepade in vse peha na tisto brezizrazno gladino, kjer ni trenj ne žrtev ne ideje, kjer vsak pozna samo sebe in gleda na svoje koristi ter kvečjemu molče pričakuje rešitve današnjih problemov. Nekdanje morivce sprejemajo, nihče pa ne zahteva niti grobov tistih, ki so bili mučeni za vero in pravico. Kar je bilo pred leti zločin, to je danes vse prav in lepo. Da, tudi moralni nauk je bil te dni postavljen na glavo, to pa je tisti udarec, ki za grobovi teharskih hribov in Kočevskega Roga najljolj boli.

Ne pozabimo, dragi rojaki: šest transportov so odpeljali iz Vetrinja v zakol kot klavno živino. Za njimi ni niti grobov. Šest križev, lesenih križev, katere smo postavili v spomin, je vse, kar je ostalo od dvanajst tisoč mladosti. Fobliže jih pogledjmo in si pokličimo v spomin, ob katerem leže naši dragi, ob katerega od teh lahko stopi tudi kdo od nas.

Ob teh lesenih križih sprejmimo tudi to zadnje ponižanje, ponosno in brez strahu, saj je vse skupaj le ena stran kovanca, s katerim danes mnogi kupujejo čas. Na drugi strani pa so grobovi, so žrtve in boleči spomini, tu je prostor za tiste, ki iz nenarejene vere v Boga še upamo v svoboden dan. kajti toliko tisočev nedolžno pomorjenih se ne da zasuti s pozabljenjem. To so tisti svobode, ki morivcem ne dajo miru. Dialog, pozabljenje in besedičenje o bratstvu je vse le pesek v oči, pa je tudi strah, ki se mu uiti ne da. Zato ne izgubimo upanja, ohranjajmo spomin, da bo imel ta strah večje oči. Če se je v stari glavi res toliko obrnilo, da je klonila pred vero, katero je vse življenje preganjal, potem žrtev naših bratov ni bila zaman. Na krvi in vzorih bo zasijal svoboden dan, ki bo vreden žrtev naših bratov. Vse do takrat pa v sebi in v naši mladini budimo upajoč spomin na svoboden dom in na krvavo zgodbo naših mladih let, katero bomo ponovili na tej proslavi.

Sledila je nato recitacija iz pesnitve „Spev rodni zemlji“ (delo pesnika Šalija) katero je z globokim občutkom podala gospa **Resnikova**.

Takoj za njo je sledila kot dopolnilo še druga recitacija iz iste pesnitve, katero je z umetniško fineso podal g. Vilko Čekuta. Za g. Čekutom je nato stopil k mikrofону pisatelj Karel Mauser, ki je za to priliko prišel iz Clevelanda kot glavni govornik. (Njegov govor je objavljen na drugem mestu.) Kot zaključno točko Spominskega dne so gg. Lojze Ponikvar, Hinko Erčulj in France Torkar podali Koroščevo „Našo zgodbo“, ki nam je z živo besedo priklicala v spomin Vetrinj in nasilno vračanje Slovenske narodne vojske v Slovenijo, ter silno trpljenje in končno smrt vrnjenih mož in fan'ov. S pesmijo „Oče, mati, bratje in sestre...“, katero so peli vsi navzoči, smo zaključili dan spomina, spomin na drage brate in sestre, katerim so komunistični tirani vzeli življenje. Ta spomin pa je odšel z nami v naših srcih v življenje in bo živel z nami do prihodnjega spominskega dneva, ko bomo znova javno izkazali in izpričali svojo ljubezen do naših narodnih mučencih in borcev za resnično svobodo našega naroda.

Naj bi nam ta spomin na naše brate in sestre odprl oči, da bi pravočasno spoznali brezplodnost naših nesporazumov in da bi duh vseh teh naših pomorjenih žrtev postal tesna vez med vsemi živimi nekdanjimi protikomunističnimi borci, da bi tako mi vsi zasledovali le en cilj: DOBROBIT SLOVENSKEGA NARODA IN NJEGOVE SVOBODE. Pri tem nam vsem Bog pomagaj!

Otmar Mauser

Dolžnost pričevanja

„Dolžnost pričevanja“ je naslov odličnega članka, ki ga je -žar objavil v „Svobodni Sloveniji“ dne 5. avgusta. Pisec pravi, da je vsak, ki je bil priča zločina, dolžan o njem pričati, da se na ta način vsaj deloma poravnava krivica, ki je bila storjena žrtvi in pa tudi zato, ker ima človeška družba pravico do resnice. Članek naj bi prebrali zlasti tisti naši soborci, ki so bili priče komunističnih zločinov, pa jih je težko pridobiti za to, da bi ta doživetja zapisali ali dali zapisati.

Če velja dolžnost pričevanja že za vsak navaden posamezni zločin, potem velja ta dolžnost — nadaljuje pisec članka — še toliko bolj za pričevanje o množičnem pokolu sinov slovenskega naroda, kateremu smo bili priče. Mo'í se, kdor misli, da bo molk pripomogel k narodni slogi in pomagal k pomirjenju duhov. Sloga temelji lahko le na resnici. Le resnica, naj bo prilična ali neprilična, lahko osvobodi in umiri nas same, našo skupnost in vrne narodu notranjo silo, brez katere zaman išče prave smeri in odločitve na poti do družbene in državne zgrajenosti.

Samo Slovenci bomo odločali o slovenski zemlji

Tednik „Svobodna Slovenija“ (Buenos Aires) je dne 12. avgusta priobčil članek z naslovom „Za slovensko zemljo so barantali“. Ta silno zanimivi članek je vzbudil izredno pozornost pri Slovencih in Hrvatih. Zato smatramo za potrebno, da ga ponatisnemo in z njim seznanimo tiste naše bralce, ki niso naročeni na omenjeni tednik. — Članek se glasi takole:

Italijansko zunanje ministrstvo objavlja v posebni zbirki italijanske diplomatske dokumente (I documenti diplomatici italiani). Med temi je tudi šest dokumentov o stikih dr. Ante Pavelića z italijansko vlado v letu 1927. V teh dokumentih je omenjena tudi Slovenija in sramotni predlogi ki jih je glede Slovenije ponudil dr. Pavelić italijanski vladi.

Dr. Ante Pavelić je bil leta 1927 poslan v Pariz, da tam zastopa mesto Zagreb na evropskem kongresu mes. To uradno pot pa je dr. Pavelić izrabil tudi za svoje tajne politične namene. Na poti v Pariz se je ustavil na Dunaju in je italijanskega poslanika na Dunaju prosil, da bi obvestil italijansko vlado, da se želi na povratku iz Pariza sestati s kako vodilno osebnostjo italijanske vlade. Tako je prišel dr. Pavelić v stik s članom velikega fašističnega sveta — Robertom Forges Davanzatijem ki je bil rečaja črna udi glavni tajnik fašistične stranke.

Še pred sestankom s dr. Pavelićem je imel Davanzati v rokah spomenico (Memoriale), ki je vsebovala ustaške predloge. Razgovor med dr. Pavelićem in Davanzatijem se je vrtil okoli te spomenice.

Dr. Pavelićeva spomenica je vsebovala prošnjo italijanski vladi, da pomaga pri razbijanju Jugoslavije. V ta namen in v zahvalo za to pomoč izjavlja in nudi dr. Pavelić Italiji naslednje:

1) Hrvati so mnenja, da vprašanja vzhodnega Jadrana ni mogoče drugače rešiti kot z dogovorom jadranskih narodov Hrvatov, Črnogorcev in Albancev z Italijo. (Slovenci torej nismo jadranski narod, čeprav živimo že 1400 let ob gornji jadranski obali, opomba ured.)

2) Hrvati priznavajo brez vsake rezerve pravico Italije na premoč (preponderanza) na Jadranu in obsojajo vsako težnjo, ki bi šla za tem, da oslabi ali spravlja v dvom to pravico.

3) Hrvati priznavajo Italiji pravico, da sme za potrebe svoje preveč gosto naseljene države izkoriščati naravna bogastva Balkana...

4) Hrvati so pripravljeni prilagoditi se italijanskim interesom tako v političnem in gospodarskem pa tudi vojaškem pogledu.

Na temelju teh načel so Hrvati pripravljeni iti do skrajnosti tudi preko mej Rapalske pogodbe katero Hrvatska v celoti in brez rezerve

priznava. (Rapalska pogodba je vse Slovensko Primorje in del Notranjske do Postojne priznala Italiji, opomba ured.)

V nadaljnjih odstavkih je povedano, da se je Hrvatska pripravljena odpovedati svoji lastni vojni mornarici, ako prevzame Italija varstvo hrvatske obale; da je pripravljena odstopiti Italiji Boko Kotorsko in strategično važne višine na ozemlju Dalmacije in Hercegovine; da je pripravljena dati Italiji koncesije na gospodarskem področju; se odreči za nekaj let pravici, da zgradi svoje lastno trgovsko pristanišče, da bi se ne oviral razvoj Reke.

Slovenija predana Italijanom in Madžarom

Poglejmo sedaj, kakšna usoda je bila namenjena Slovencem po nadaljnjih predlogih dr. Pavelića.

Spomenica pravi: V pogledu ostalih pokrajin, ki jih sedaj upravlja Jugoslavija, izjavlja Hrvatska svojo popolno nezanimanje (disinteramento):

1) za Srbijo, Staro Srbijo, Makedonijo in Črno goro;

2) za usodo slovenskih pokrajin (Kranjske, južne Štajerske), toda je pripravljena podpirati napore, ki bi šli za tem, da se upostavi italijansko-madžarska meja (é però pronta a favorire gli sforzi che tendono alla costituzione di un confine italo-ungherese).

3) Glede slovenskega Prekmurja, glede Baranje, Bačke in jugoslovanskega Banata pa smatra Hrvatska da je v njenem življenjskem interesu, da se ta ozemlja povrnejo svoji matični državi; zato bo storila vse, kar je v njeni moči, da se te pokrajine dejansko vključijo v madžarsko kraljestvo (in quanto al territorio sloveno della Mur, alla Baranja, alla Basca e al Banato jugoslavo, la Croazia considera suo stesso interesse vitale che tali territori ritornino a far parte del loro paese padre; essa farà in conseguenza tutto quello che potrà perché queste regioni vengano incorporate di fatto al Regno di Ungheria).

V nadaljnjih izvajanjih pravi spomenica, da Hrvati priznavajo omenjena načela in obveze za primer ustanovitve Neodvisne hrvatske države. V primeru italijansko-jugoslovanskega vojnega spopada pa bodo Hrvati rušili jugoslovansko vojsko in državo, bodo s pomočjo hrvatskega Sokola začeli z vojaškimi akcijami proti Srbom in bodo dajali italijanskim vojaškim oblastem važne podatke. Tudi želijo Hrvati, da bi se okrepila italo-filška propaganda in oslabila srbska. Zato naj se v italijanskih časopisih in na sestankih ne piše in govori o italijanski zasedbi hrvatskih krajev, in kak fašistični prvak naj bi dal prijateljsko hrvato-filško izjavo.

— — —

Gornje podatke smo povzeli iz „Hrvatske Revije“ in čestitamo njenemu uredniku Vinku Nikoliću, in piscu članka Jere Jarebu, da sta pogumno objavila gornjo spomenico s sramotnimi predlogi za Slovence in Hrvate.

Ta objava spomenice v jubilejni številki „Hrvatske Revije“, ki je po obsegu in vsebini izredno uspelo delo, bo imela gotovo velik odmev med svobodoljubnimi in zavednimi Slovenci in Hrvati.

Vemo, da je ogromna večina Hrvatov prijateljsko razpoložena do Slovencev. Spomnimo se samo na delovanje dr. Mačka. Toda še vedno se dobe posamezni ustaši, ki imajo apetite do slovenske zemlje in zahtevajo npr. ves slovenski gornji Jadran zase, ki proglašajo mesto Koper za hrvatsko mesto itd. Toda to so stvari, ki ne smejo motiti mirnega sožitja med Slovenci in Hrvati, ker smo prepričani, da jih večina Hrvatov odklanja.

O Sloveniji se bo odločalo v Zagrebu

K gornjem članku dodajemo še eno cvetko, ki je tudi bila objavljena v „Hrvatski Reviji“. Na str. 1107 in naslednjih poroča Matija Kovačić o dveh slovenskih publikacijah in sicer o Jurčevevi knjigi „Skozi luči in sence“ ter o „Zborniku Svobodne Slovenije“. Kritika ni objektivna in je pisec poročila vpletel v svojo kritiko več neokusnih in nestvarnih napadov na dr. Korošca, na dr. Janeza E. Kreka, na dr. Miho Kreka in na Joškota Krošlja.

Zlasti pa je za nas Slovence važen in zanimiv sklepni sestavek, ki pa ni bil napisan v letu 1927, ko je dr. Pavelić napisal in oddal Italijanom zgoraj omenjeno spomenico, ampak je bil napisan ob koncu leta 1970. Ta sklepni odstavek se glasi takole (navajamo dobesedno v hrvatskem jeziku):

„Htjeli ovi magloviti Slovenci ili ne htjeli, o Sloveniji, o njezinoj sudbini odlučit će se takodjer i u Zagrebu, kad Jugoslavija nestane. U Europi nije moguć neki novi Pakistan.“

G. Kovačiću moramo povedati na glas in odločno, da bodo o Sloveniji, njeni usodi in njeni politiki odločali samo Slovenci, če Jugoslavija ostane ali ne. Do danes ni sicer še nobenemu Slovencu prišla na misel takšna politična rešitev kot je v Pakistanu. Pa če bi tudi prišla, je to čisto samo slovenska zadeva. Kakor se mi Slovenci prav nič ne vtikamo v hrvatske politične načrte, tako želimo, da se tudi Hrvati in vsi ostali narodi sveta ne vtikaju v naše načrte. Ne razumemo, zakaj smatra g. Kovačić za potrebno, da tako nebratsko in izzivalno piše o Slovincih in o velikih slovenskih možeh.

Predsednik Združenih držav Severne Amerike R. Nixon je odločil, da se izroči javnosti nad 160 milijonov strani tajnih dokumentov iz druge svetovne vojne. Morda bomo iz teh dokumentov kaj več zvedeli, kdo je kriv in sokriv slovenske, zlasti pa še vetrinjske tragedije in medvojnih kupčij, katerih žrtve so bili mali svobodni narodi.

„Zatohla“ Argentina

Verjetno doslej še ni bil napisan bolj krivičen in neosnovan napad na Slovence v Argentini, kot je to storil v „Klicu Triglava“ (števil. 385) g. Alojzij Zupan, tajnik Slovenske pravde. V osmrtnici za Borisa Kresnika je med drugim napisal tudi naslednje stavke: „Globoko so ga potrle razmere v Argentini, kjer je slovenska kolonija nadaljevala s predvojno in medvojno zatohlo ideološko usmerjenostjo, zlasti za časa peronizma. Nikdar ne bomo pozabili njegovih in drugih sporočil v prvih letih emigracije v Južni Ameriki, ko je znova in znova moral z drugimi skrivati svoje svobodoljubno prepričanje, da ne bi bil ožigosan kot komunistični sopotnik in po naši lepi predvojni in medvojni navadi — denunciran oblastem.“

G. Zupanu očitno ni znano, kaj vse je slovenska „kolonija“ storila za pokojnega Kresnika. O tem bi mu lahko dali izčrpno poročilo g. Slavko Tršinar, dr. Alojzij Stare, družina ing. Matičiča, vodstvo Srednješolskega tečaja in dr., ki so imeli stik z rajnikom. Iz teh poročil bi mogel g. Zupan razvideti, da so Slovenci v Argentini resnično po bratovsko skrbeli za pokojnega Kresnika.

V čem pa naj bi bila med Slovenci v Argentini „zatohla predvojna in medvojna ideološka usmerjenost“? Morda v njihovem odločnem protikomunističnem stališču? Če meri g. Zupan na to, potem ima prav. Velika večina slovenskih emigrantov v Argentini je odločno protikomunistično usmerjena in je prepričana, da je potrebno nadaljevati boj zoper komunizem — sedaj predvsem z duhovnimi sredstvi — vse do osvoboditve slovenske domovine izpod komunističnega jarma in njene nove ureditve na osnovi svobode, demokracije in socialne pravičnosti. Pri tem ne dela ta večina nobenih razlik med stalinističnimi in nekomunističnimi komunisti; to razliko je umetno ustvaril Hruščov za novo varanje sveta.

V čem še naj bi bila v Argentini zatohla ideološka usmerjenost? Morda v živahnem javnem delu. Aktivno deluje nad 50 slovenskih društev, izhaja 14 periodik, obstoja slovenski oddelek na ukrajinski univerzi, obstojata dva srednješolska tečaja, vrsta slovenskih osnovnih šol, na katerih brezplačno poučuje nad 80 profesorjev, učiteljev in učiteljic ter katehetov. Ni potrebno omenjati, ker to ve vsa slovenska javnost od Argentine do Avstralije, da so v Argentini izšle skladovnice slovenskih knjig.

Ali je morda naša zatohlost v tem, da obstoja med slovenskimi emigranti v Argentini — raznih političnih in nazorskih prepričanj — v splošnem lepo soglasje in sodelovanje. S tem ni rečeno, da vlada uniformiranost v mišljenjih in da ne bi bilo medsebojne kritike. Toda nihče ne krati nikomur pravice, da svobodno pove svoje mnenje. V Narodnem odboru za Slovenijo sedijo skupaj predstavniki raznih političnih in nazorskih skupin. prav tako v odboru Zedinjene Slovenije, Slovenske kulturne akcije itd.

Swobodoljubnega prepričanja ni bilo treba v Argentini nikomur skrivati. Teга prepričanja smo — lahko trdim — brez izjeme vsi slovenski

emigranti v Argentini in smo vedno to prepričanje lahko mirno javno izpovedovali. Tudi pokojnemu Kresniku ga ni bilo treba skrivati, saj je argentinska javnost dobro vedela, kdo smo in zakaj smo prišli v Argentino.

Tisto o „lepi predvojni in medvojni navadi — denuncirati oblastem“ pa je izredno grd napad na argentinske Slovence. Ali res nimamo bolj potrebnih in pametnih stvari kot to? Ali ne bi bilo bolj koristno, da — namesto obrekovanj, žalitev, namigavanj in sumničenj — složno delamo za koristi slovenskega naroda, ki trpi doma, in tudi za tisti del slovenskega naroda, ki je prisiljen živeti v tujini. Pustimo preteklost in glejmo in delajmo za prihodnost!

Rudolf Smersu

Poziv slovenski mladini

Na odlično uspelem dvanajstem slovenskem dnevu v Kanadi, ki je bil posvečen slovenski mladini, je glavni govornik na popoldanskem zborovanju g. Peter Markež naslovil na slovensko mladino med drugim tudi naslednje tehtne besede:

Mi vemo, da je težnja po svobodi tudi v vas, slovenska mladina. O tem nam govori vaša odkritost in široka odprtost; vaša želja, da bi sami čim prej odločali o sebi nam to razodeva. Prav je tako, saj je največja odlika, ki jo je Bog dal ob stvarjenju človeka v tem, da je svobodno bitje, da se svobodno odloča. V tej težnji po svobodi pa nikdar ne pozabite, da ste sinovi in hčere slovenskih borcev za pravo svobodo. Ko sami hočete biti čim bolj svobodni, skušajte razumeti, da je bila v zgodovini tega stoletja ura, ko je vaš oče zapustil plug na polju, ko mu je padla iz rok sekira ter žaga, ko je zaprl knjigo in pustil študij ter odšel branit svobodo. Prišla pa je še hujša ura, ko je strahovlada komunizma pljusknila v Slovenijo in sta vaš oče in vaša mati — bila sta mlada, kot ste vi sedaj — zapustila rodni krov, svojo zemljo in domovino in sta odšla po svetu iskat svobode.

Mlavec in mladenka! Mi vemo, da imata v marsičem težko mladost. Slovenca želita biti, a je Slovenija tako daleč. Svoboda je vajin cilj, a so pota do tega cilja često tako nejasna. Rada bi bila dobra, a je toliko zapeljivec in slabih zgledov okoli vaju. Skušnjavec preži na vsak korak. Ko vama želimo samo dobro, se moramo tudi opravičiti: starejši nismo bili vselej dober zgled slovenske zavesti in nismo vedno izpričevali borbenosti za pravo svobodo. Oprostita in skupno stopimo na pot, ki vodi v bodočnost. Lepa bo ta bodočnost, če bomo skupaj znali reči, — svobodno in prosto — „da“ vsemu, kar je dobro in pošteno, in če bomo upali svobodno se odločiti za „ne“, kadar se pred nas postavi slabo in krivično.

Konfederativna zveza arabskih republik

Predsedniki Egipta, Sirije in Libije so pred kratkim slovesno razglasili nastanek konfederativne „Zveze arabskih republik“, ki pa bo dobila dokončno veljavnost, ko jo bodo narodi omenjenih držav sprejeli s plebiscitom 1. septembra tega leta.

Ni nobenega dvoma, da bodo omenjeni narodi soglasno sprejeli in odobrili to konfederacijo, ker pač pomeni za njih ojačanje stališča proti zunanjemu sovražniku.

Da bo ta nova zveza res prava konfederacija, se pa razvidi iz sledečih osnovnih postavk: 1. Vsaka članica ohrani svojo suverenost in mednarodno priznanje. — 2. Vsaka država v novi „Zvezi“ obdrži svoja diplomatska predstavništva v tujih državah in ostane še vedno članica v Zvezi Narodov. — 3. Predsedniki posameznih konfederativnih držav ostanejo še vedno vrhovni poveljniki svoje narodne vojske, in — 4. Predsednik „Zveze“ obdrži predsedništvo svoje lastne narodne države.

S to novo „Zvezo“ pa v resnici ne bo nastala neka nova država, kakor jo že zmotno proglašajo nekatero svetovno časopisje, ki ne loči med federacijo in konfederacijo. Mednarodni svet bo samo blagohotno sprejel na znanje, da je začela „delovati“ ta Zveza, ne bo pa treba Zvezi doseči neko suverenost, ker bodo arabske države, članice te „Zveze“ ostale še vedno suverene in mednarodno priznane. Za skupno blaginjo bodo odstopile novi „Zvezi“ samo del svoje samostojnosti.

To zmanjšanje samostojnosti posameznih zveznih držav pa je razvidno iz sledečih določil, ki verjetno še niso popolna in dokončna: Izvoljena bo konfederativna zbornica, ki bo delovala istočasno s parlamenti posameznih držav. Ustanovila se bodo nekatera konfederativna ministrstva, ki bodo imela „koordinacijsko“ vlogo med posameznimi državami, med katerimi bo zlasti važno ministrstvo za Zvezno obrambo s skupnim vojaškim poveljstvom. Čeprav bo Zveza imela skupno himno in lastno zastavo, si bodo posamezne države ohranile tudi svojo lastno himno in lastno zastavo.

Ni pa treba še posebej poudarjati „rahlosti“ te Zveze, kajti vsaka konfederacija je že po svojem bistvu „rahla“ meddržavna zveza in njena trdnost in dolgotrajnost zavisi od mednarodnih prilik in od „potreb“, ki jih imajo konfederirane države.

Na vsak način pa bo ta nova arabska konfederacija služila kot lep vzorec, tako nam v begunstvu, kot za sedaj prikritim demokratom in vladajčim komunistom v sedanji Jugoslaviji. Moramo pa imeti pred očmi dejstvo, da med tem, ko se suverene države lahko povežejo v konfederacijo ob vsakem času in kadar hočejo, bomo pa morali n. pr. Slovenci in Hrvati — brez obzira na strankarsko prepričanje in svetovni nazor — najprej doseči suverenost in mednarodno priznanje svojih narodov, torej doseči ideal, ki je še posebej svojski vsem kulturnim in naprednim narodom.

Šele po dosegih tega ideala — ali celo istočasno —, bo pa možna in mogoča konfederativna meddržavna zveza tudi na slovanskem jugu, če bi to bila volja prizadetih narodov.

Buda Stanislav

Pripomba uredništva: Gornji članek je bil napisan in poslan uredništvu že pred 1. septembrom. Med tem se je izvršilo glasovanje v zgoraj omenjenih državah, in konfederacija arabskih držav že živi in deluje.

Politična zapreka

Tiskovni referent ZDSPB Otmar Mauser je poslal torontskemu dnevniku „The Toronto Telegram“ naslednje pismo, ki ga je ta dnevnik objavil dne 14. avgusta t. l.

Kadarkoli diktatorji, naj bo to v Moskvi, Pekingu, Beogradu, Havani ali kjerkoli drugje, dobijo priznanje kot legalni predstavniki ljudi, katere so zaslužnili, je listina Združenih Narodov o človeških pravicah vržena skozi okno.

Odkar je bil g. Trudeau izvoljen za predsednika vlade, je pokazal veliko oboževanje teh totalitarnih režimov in njihovih voditeljev.

Upam, da bo naš potujoči predsednik vlade t₀ pot napravil domačo nalogo, preden odpotuje v Jugoslavijo, da ne bo napravil iste napake, kot jih je napravil v Rusiji. Svetoval bi mu, naj prebere knjige kot sta „Kočevje — Titov najbolj krvavi zločin“ ali „The Slovenian Tragedy“ in drugo literaturo ki je na razpolago in ki opisuje zločine, storjene od strani Titovega komunističnega režima med drugo svetovno vojno in po njej.

Rad bi poudaril, da jaz skupno z mnogimi drugimi Jugoslavnimi in vzhodnimi Evropejci, ki smo postali žrtve rdečega fašizma in smo sedaj državljani in davkopllačevalci te velike dežele, obsojamo smer sedanje zunanje politike in posebno še hinavščino in dvojno merilo, ki se porabljata v zasledovanju te samomorilne poti.

Ena dobra stvar pa se morda lahko še zgodi. G. Trudeau lahko s svojo politiko doseže to, kar je bilo do sedaj skoraj nemogoče: združiti protikomunistično razpoloženje raznih narodnih skupin v trdno politično zapreko, ob katero se lahko prav nepričakovano spotakne ob prihodnjih federalnih volitvah.

† Ing. Avgust Vivod

Včasih se ob urah počitka koncem tedna zgodi, da lahko mirno opazuješ mravlje, kako z vso naglico prenašajo tovor v varno skrivališče, kjer se odvija življenje naprej in se hkrati razvija novo.

Takrat se spomniš na vse ure v šolah, ko so govorili o pridnosti mravelj, na vsa predavanja in nagovore, kjer so mravljo dajali za vzgled.

Mravlja! Šli smo čez Ljubelj v koloni kot mravlja, vsakdo je nesel, kar je pač mogel, kot mravlje; prišli smo čez morje v nove kraje in spet se je v nas zbudila mravlja. V delu za lasten dom, v službi, v delu za narodovo skupnost. In v tej gruči nikdar utrujenih mravelj je nosil svoj dnevni tovor pokojni **ing. Vivod**. Kaj bi s slovensko emigracijo, in to še s prvo politično emigracijo sploh bilo, ako ne bi v njenih vrstah živeli tako pridni ljudje kot **ing. Vivod**? To se moramo vprašati ob odprtih grobovih in zatem dodati: kje se bodo našli posamezniki, ki bodo v bodočnosti hoteli delati tako kot pokojni? Ta skrb je najhujša ob takih preranih smrtih v naši skupnosti. In če rečem, naši skupnosti, to ni nobena politična ali nazorno opredeljena skupnost: to smo Slovenci v Argentini, to so Slovenci kjer koli po svetu.

In še nekaj je! **Ing. Vivod** bi bil lahko taka mravlja, ki jo vsakdo lahko pohodi. On to ni bil. Junaško je nosil svoje breme za skupnost na ramenih do zadnjih dni in se ni dal pohoditi nikomur: kot tak je svoj tovor prepustil rodovom svojih let, rodovom za njim, in pa tudi zlasti tistim, ki jim je toliko let bil vesten tajnik srednješolskega tečaja ravnatelja Marka Bajuka.

Odšel je od nas z vero v tisto svobodno Slovenijo, za katero smo se borili in se še. Z vero v ponovno vstajenje slovenskega naroda v svobodi. Takšne so smrti delavnih ljudi med nami.

V tej veri jih ne smemo razočarati. Vsaka smrt nas mora utrditi, kajti boj še zdavnaj ni končan. Če bi bil, bi **ing. Vivod** že zdavnaj odnehal. A ni in tudi mi ne smemo.

Ob njegovem grobu molimo, da bo Narodni svet, rojen v podzemlju na domačih tleh, znal pravilno usmeriti pot slovenske bodočnosti.

Ing. Vivod, hvala Vam za Vaše delo.

Pavle Rant

Bela knjiga

ZDSPB-TABOR je izdala obširno knjigo z naslovom „Bela knjiga slovenskega protikomunističnega upora“ (1941—1945). Knjiga ima 446 strani. Je ponatis štirih zvezkov Matice mrtvih, ki jih je tudi izdala omenjena Zveza.

Bela knjiga je seznam imen, nad 5000 imen pobitih in pomorjenih Slovencev. Zgroziti se mora človek, ko obrača list za listom te knjige. Ali je bilo to mogoče, da so bratje pobijali brate, sosedi sosede, Slovenci Slovence... Veliko prijateljev in znancev je med temi imeni. Koliko slovenske krvi je napojilo slovensko zemljo v strahotni komunistični revoluciji, v tej največji nesreči, kar jih je doživel slovenski narod v svoji 1400-letni zgodovini.

Bela knjiga ima več delov. Prvi del obravnava dobo 1941—1942. Po kratkem opisu Hitlerjevega vdora v Jugoslavijo in komunistične taktike do spopada med nacisti in sovjeti in spremembe te taktike po 22. juniju 1941, po opisu razmer na Gorenjskem, Štajerskem in v tako imenovani Ljubljanski pokrajini, sledi Matica mrtvih 1941—1942, t. j. seznam žrtev, ki so padle, predno je padel en sam strel na komunistične partizane s strani protikomunističnih edinic.

Sledi obdobje 1942—1943 s popisom komunističnih grozodejstev, ki so — popolnoma naravno — rodile odpor v obliki vaških straž, ki so se ustavljale po vsej deželi. Navedenih je 99 postojank Vaških straž, katerih moštvo je ocenjeno na 7500 mož. Nato so zapisana imena žrtev iz tega obdobja vse do kapitulacije Italije 9. septembra 1943.

Dalje je popisano obdobje med oktobrom 1943 in majem 1945 in so navedene civilne žrtve in padli domobranci v tej dobi. Opisan je nastanek organizacija in delovanje Slovenskega domobranstva.

Sledi najobširnejši del Bele knjige: doba maj in junij 1945. Popisana je izročitev Slovenske narodne vojske partizanom, objavljenih je nekaj značilnih pričevanj in navedena so imena nasilno vrnjenih in pobitih domobrancev in civilnih beguncev ter seznam Slovencev, pomorjenih po 8. maju 1945. Samo ta seznam zavzema 225 strani t. j. več kot polovico knjige. Dodan je še opis izgub okupatorjev v Sloveniji v letih 1941—1945, iz katerega je razvidno, da so partizani v času „narodno osvobodilne vojne“ prizadeli svojim lastnim bratom še enkrat večje izgube kot okupatorskim vojakom.

Naj priletimo dve pritožbi. Z dobro organiziranim iskanjem podatkov je potrebno poiskati imena še ostalih pomorjenih domobrancev, legionarjev, četnikov in tudi civilistov, ki jih ni v tem seznamu. V drugi iz-

daji te važne knjige naj bi bila zbrana kolikor mogoče vsa imena žrtev komunistične revolucije. Druga pripomba pa je tale: Zelo koristno bi bilo, ako bi Lela knjiga izšla v kakem svetovnem jeziku. Gotovo bi napravila silen vtis zlasti na tiste, ki komunizma ne poznajo ali še vedno nanj zelo naivno gledajo.

SmR

Pripombe k povesti "HUDA PRAVDA":

NA POSTOJANKI (I. del)

V najnovejši povesti iz domobranskih časov, ki je pod zgornjim naslovom izšla pred kratkim, je opisana tudi „domobranska“ postojanka neke na Dolenjskem, toda tako netočno in popačeno, da lahko trdim, da pisatelj ni nikdar videl „od znotraj“ nobene naše domobranske postojanke v Ljubljanski pokrajini. S tem, popolnoma svojskim opisom domobranstva, pa je naredil izredno grobno napako, ki jo na žalost ne bo mogel več popraviti, naša mladina bo pa ob čitanju te povesti dobila napačno in izmaličeno predstavo o domobranci.

Spomin mi hiti v tista leta, ko je naša prava in edina slovenska narodna vojska Slovensko domobranstvo — pritiskala iz središč in gonila pred seboj partizane, čistila ozemlje rdečih „osvoboditeljev“ in ustanavljala postojanke, ki so bile kot nepreohoden zid, preko katerega naši „rdeči“ sonarodnjaki, kljub pogostim sunkom, niso mogli več preiti.

Smo v juliju leta 1944, torej prav v času, ko se tudi začena povest. 24. četa Slovenskega domobranstva, ki je prej bila v borbah za Višnjo goro, je prišla na Ig in zamenjala tamkajšnjo četo. Posamezni oddelki čete so se za silo nastanili tako v napol porušenem ižanskem gradu, kakor tudi v nekaterih izpraznjenih hišah v bližini obrambnega položaja vasi, poveljstvo čete s štabom pa je „podedovalo“ prvo nadstropje ižanskega žurnišča. Popolnoma brez vojaškega pomena pa so bile nekatere glavne stavbe v vasi, kakor šola, prosvetni dom in še nekatere druge, zato jih četa ni uporabila za svoje namene.

Obrambni položaj vasi je sličil enakostraničnemu trikotniku, čigar osnovnica je potekala po valovitem gričevnatem svetu nad vasjo. Že po bežnem pregledu pa je bilo jasno, da bodo morali domobranci krepko prijeti za delo, da ga dokončno zgradijo. Njim v pomoč pa je poveljstvo odredilo za dolocene dneve tudi „mobilizacijo“ vseh sposobnih moških iz vsega okoliša, vseh vozil in vprežne živine.

Začelo se je trdo delo, ki je trajalo s presledki par tednov, kajti položaj, ki je obsegal skoraj tri kilometre po dolžini, je bilo treba res pošteno utrditi. Naši somišljeniki so složno sodelovali, pa tudi nasprotniki so brez godrnjanja krepko prijeli. Popraviti je bilo treba žico, ki je obkrožala položaj in na gričevnatem odseku, kjer je grmovje in drevje sililo prav v obrambno linijo, je bilo treba na široko očistiti svet. Položaj je imel ne-

katere prav šibke točke, zato je bilo treba zgraditi tudi precej novih močnih bunkerjev. Pridne roke domobrancev, ki so morali poleg dela še patroljirati, hoditi v „zasede“ in stražiti, kakor tudi vaščanov in okoličanov, so to delo opravile v splošno zadovoljstvo. Dovažalo se je kamenje in grušč, padale so smreke primerne debeline, ki jih je bilo treba oklestiti, obeliti, razžagati na primerne kose in pripeljati na položaj. V glavnem se je sekalo v „partizanskih“ gozdovih, vendar pa so pozneje lastniki, ki so vložili prošnje, dobili izplačano to škodo.

Za „bunker“ se sicer že lahko smatra vsako zasilno pokrito strojnično gnezdo, vendar pa je obrambni položaj čete zahteval solidno in močno zgrajene utrdbe, zato so naši bunkerji na vseh važnejših točkah, kakor tudi pri vseh treh vhodih v vas, imeli skoraj meter debele stene, obsute z gruščem in zemljo do strelskih linij, s prav tako močnimi, odpornimi in nepremočljivimi strehami. Kjer so bili v bližini poslopij, so bili še posebej „kamufilirani“ s strešno opeko. Vsi ti so bili tako prostorni, da je v njih posadka štirih ali petih mož imela tudi ležišča, saj so morali biti stalno zasedeni. Po izgraditvi položaja je po raznih hišah — z izjemo gradu — stanovalo razmeroma prav majhno število domobrancev.

Ker je bunker sam na sebi nekakšna past, so se pri vseh večjih napravili, od stranskih strelskih linij na obe strani, še precej dolgi obrambni zidovi, prav tako iz dveh vrst debel, med katerima je bil nametan grušč in debelejšje kamenje, ki so segali domobrancem do ramen. Tudi vhodi v bunkerje so bili zavarovani še s posebno odmaknjeno steno, tako da so na ta način posadke imele tudi zadostno „gibljivost“, ki je bila nujno potrebna za obrambo.

Ko je bilo vse delo pri starih in novih bunkerjih dokončano, pa je vsa delovna moč vaščanov in okoličanov začela kopati še pravilne strelske järke, ki so povezovali posamezne bunkerje med seboj. Celoten obrambni položaj čete je torej predstavljal, če govorim v prisposodbi, razdraženega ježa, čigar bodice sršijo na vse strani.

Take in podobne postojanke je imelo Slovensko domobranstvo v večji ali manjši meri od Črne vasi, preko Iga in Pijave gorice do Velikih Lašč in Ribnice, od šmarja do Višnje gore in Stične, itd., itd.

Ta kratek opis je tudi edino pravilna slika domobranske postojanke, ki je ne sme izkaziti še tako bujna domišljija kakega pisatelja. Kot sem že omenil, bo opis domobranske postojanke v naznačeni povesti pustil napačno sliko pri naši mladini, bo pa povzročil tudi ogorčenje pri pravih in še zavednih domobrancih. Naši rdeči sonarodnjaki-partizani se bodo pa zlobno posmehovali, ker se jim bo dobro zdelo, da ne znamo ceniti tega, kar smo imeli.

Kdor se še spominja tistih časov, bo sicer prepoznal, da je pisatelj naredil napako, ker je pač enostavno „presadil“ postojanko prejšnjih Vaških straž v domobransko dobo. Lahko pa je imel za vzor tudi kakšno po-

stojanko Gorenjskega domobranstva, ki je v glavnem imelo isto vlogo in isti način borbe in obrambe kot preje Vaše straže v Ljubljanski pokrajini. Slovensko domobranstvo pa takih postojank, kot je opisana v povesti, ni poznalo, niti imelo.

Buda Stanislav

„Žalost zmagoslavja“ in Poljaki

Tiskovni referent naše ZESPB Otmar Mauser je razposlal več izvodov knjige „Žalost zmagoslavja“ raznim organizacijam poljskih emigrantov v Kanadi in tudi rektorju poljske katedrale v Torontu msgr. Nieminskemu. Od vseh je dobil toplo zahvalo za to knjigo poljskih vojnih in emigracijskih pesmi, ki so nastale med drugo svetovno vojno in jih je mojstrsko prestavil v slovenščino dr. Tine Debeljak in odlično opremila umetnica Bara Remec.

NAŠI JUBILANTI

Franc Bergant – 75-letnik

Po letih spada naš zvesti član Franc Bergant med najstarejše protikomunistične borce, po svoji kar mladostni živahnosti in aktivnosti pa spada med tiste „večne mladeniče“, ki ne štejejo let, ne posedajo za zapéčkom, ampak krepko nadaljujejo delo, ki so ga začeli že pred mnogimi desetletji.

Ne bomo opisovali jubilentovega dela v Moravčah, kjer se je rodil 1. avgusta 1896 in kjer je svoje mladostne sile posvetil Orlu, Izobraževalnemu društvu, Mlekarski zadrugi, Slovenski ljudski stranki, domači občini kot občinski odbornik itd., in kjer je povsod postavil celega moža, kakor so ga naučili dr. J. E. Krek, nadškof Jeglič in dr. Korošec. Nas zanima — in to hočemo posebej poudariti — to, da spada naš jubilant med tiste slovenske može, ki so brez vsakega omahovanja pred 30 leti spoznali lažljivost „osvobodilnega“ boja, ki so ga začeli in vodili komunisti z namenom, da se v najtežji dobi slovenske zgodovine t. j. tuje okupacije znebijo svojih političnih in idejnih nasprotnikov in zavladajo nad slovenskim narodom.

Iz tega spoznanja je naš dragi Bergant napravil edino pravilni sklep, da se z morilci ne da drugače govoriti kot s puško. Zato je pri svojih 45 letih zagrabil v svojem domačem kraju za puško in z njo branil slovenske domove pred komunisti. Pozneje je odšel na domobrantsko postojanko v

Domžale in se do konca vojne boril za največje človeške vrednote: za vero, domovino in svobodo.

Danes gleda naš jubilant s ponosom na to dobo. Mi pa gledamo s ponosom nanj in mu želimo še mnogo let življenja.

Sm R

Jakob Sušnik – 60-letnik

Še eden izmed gorenjskih domobrancev obhaja svoj življenjski jubilej. To je naš zvesti pa dobri in skromni član Jakob Sušnik, ki stanuje sedaj v Slovenski vasi v Lanusu pri Buenos Airesu.

Naš jubilant se je rodil 16. julija 1911 na Jami pri Kranju. Še mlad je zapustil dom in se izučil za krojača v Predosljah, kjer se je takoj začel udeleževati v Prosvetnem društvu in Fantovskem odseku. To kar je mlad začel, to je ostal vse življenje in ni ga premaknil noben vihar. Videl si ga na vseh zborovanjih in taborih, kamor je pripeljal večje skupine, ki jih je organiziral.

Ko so nemške horde zasedle našo domovino, je takoj vedel, kje je njegovo mesto in mu nobeno slepomišenje s strani OF ni moglo škodovati. Ostal je odločen v borbi proti okupatorju in komunistom.

Ko smo ustanovili Domobranstvo na Gorenjskem, se nam je Sušnik takoj pridružil. Boril se je proti komunistom v Kranju, Žabnici, Smedniku in v svojem rojstnem kraju. Ni poznal strahu in v bojih je bil vedno med prvimi.

Ko so komunisti s pomočjo internacionalnih brigad zasedli našo domovino, se je umaknil na Koroško in od tam je odšel v Argentino, kjer si je postavil lično hišico in kjer živi sedaj skupaj z gospo Antonijo in s svojimi sedmimi otroci. Tudi tukaj ni ostal prekrižanih rok. Takoj po prihodu je začel delati v Slovenskem domu v Lanusu in pri centralnih organizacijah v Slovenski hiši.

Slovenski protikomunisti želimo svojemu članu Jakobu Sušniku še mnogo lepih in srečnih let in tudi — ako je božja volja — povratek v domovino, ko bo očiščena rdečega zmaja.

France Šenk

Bor M. Karapandžić, ki je napisal v srbskem jeziku odlično knjigo „Kočevje — Titov najkrvaviji zločin“, je poslal skupaj z omenjeno knjigo vsem predsednikom vrhovnih sodišč v Evropi pismo, v katerem jih prosi, da naj na tretjem svetovnem zboru sodnikov in na peti mednarodni konferenci za mir in pravičnost, ki bosta v Belgradu, načnejo vprašanje odgovornosti za največji povojni množični zločin v Kočevju.

OBZORJA

Obzorja široka, brezmejna, prostrana,
moje neutešno, gorkó hrepenenje.
Za vami duh rine se skozi življenje,
želi se napiči kot njiva zorana.

Na skalah stoječ se oziram v daljave;
v duši krik nemi primrznjen se joče,
ne more razbiti jetništva obroče,
se dvigniti, rasti v širne planjave.

O. M.

PISMA UREDNIŠTVU

Moj odločen ugovor

V letošnji drugi številki „Vestnika“ sem v članku „Obisk v Vatikanu“ bral sledeče besede: „Ostanek protikomunističnih borcev mora... proti taki vatikanski politiki protestirati in obžalovati dejstvo...“

Podpisani si dovolim najodločneje odkloniti tako pisanje v našem glasilu. Ugovarjam temu protestu proti Vatikanu, kajti za njim stoji papež. Kot duhovnik pa ne bom nikoli mogel dovoliti, da se osporava papežu, kadar gre za jasna katoliška načela. Pri Titovem obisku v Vatikanu je papež samo na diplomatski ravni skušal reševati, kar se rešiti da v prid Cerkve v Jugoslaviji. Ne vem, koliko simpatij bo še ostalo v Vatikanu za Slovenijo: po eni strani ga napadajo gotovi Truhlarji, pa drugi pa taki izbruhi kot gospod B. M.!!! Bodimo trezni kristjani in ne pretirani zanesenjaki, predvsem pa zvesti Cerkvi in papežu!

Zupan Janez, ODB.

Naš odgovor

Dragi g. Zupan! Popolnoma se strinjamo z Vami, da ne more in tudi ne sme biti kritike glede „jasnih katoliških načel“ in kjer mora stati zadaj neoprečno avtoriteta samega papeža. V to se mi tudi nismo mislili spuštiti. Obisk v Vatikanu v osebi samega Tita pa gotovo ni ničesar drugega kot samo ena izmed političnih potez vatikanske politike, ki z načeli vere nima nobenega opravka in je ta politika lahko dobra ali pa tudi slaba, kar, po navadi, pokažejo šele posledice. Politika in politične poteze na svetu narodov ali njihovih vlad, političnih skupin in tako dalje — pa je bila in bo tudi ostala vedno predmet kritike, tako posameznikov kakor tudi skupin. Kako se je spremenila ravno vatikanska politika v odnosu do komunističnih diktatorjev, se vidi že iz dejstva, da je papež Pij XII. bil veskozi brezkompromisen nasprotnik in ni bilo niti najmanj misliti, da bi se sploh

rokoval s kakim predstavnikom komunizma in istega sprejel v samem Vatikanu. Proti zlu komunizma se bodo obranili ali pa tudi rešili samo tisti, ki bodo tako dosledni, kot je bil Pij XII. Ali je komunizem postal bolj človeški, da je prišlo do obiska? Nikakor ne! Pač pa je zavzel toliko obsežnost, da kaže vatikanski politiki poskušati rešiti, kar se rešiti da. Mi vse to razumemo kot katoličani in ljudje. Kot glasilo protikomunističnih idealistov smo pa morali zavzeti stališče do tako važnega dogodka, saj se tiče naravnost nas in našega naroda in tudi tolikih tisočev naših poklanih bratov. Dotaknili smo se samo politične avtoritete in ne cerkvene. Molčati nismo smeli in ako bi bili mi to pohvalili, kakšen rezultat bi to bil tudi za Vatikan? Tako se je pa celo lahko izkazal z našim napadom in gotovo dosegel več trenutno, kot pa bi z našim molčanjem. Tu ne mislimo samo na našo kritiko, ampak vsega časopisja vseh protikomunističnih narodnih skupin na zapadu. Kolikokrat se zgodi, da napadamo samega nadškofa v Ljubljani, pa dobro vemo, da je težko v njegovi službi, pa delamo to zato, da branimo jasnost v načelih in mu celo na drugi strani v marsičem pomagamo. Mislimo, da smo se razumeli.

Uredništvo Vestnika

Ali sta komunizem in protikomunizem danes že preteklost?

V „Klicu Triglava“ (števil. 383) je bilo objavljeno pismo, ki ga je pisec podpisal z „Domovinski glas“. V tem pismu pisec polemizira s tistimi, ki vztrajajo na svojem protikomunističnem stališču ter pravi med drugim dobesedno tole: „Komu pa kaj koristi vztrajanje na besedi protikomunizem, na zapiranju pred zahtevami časa? Treba je dejanja. Tako komunizem kot protikomunizem sta danes že preteklost.“

Čudimo se pisanju tega „Domovinskega glasa“. Ali ne vidi, da sta Jugoslavija in z njo tudi naša domovina Slovenija popolnoma v komunističnih rokah in da so tudi zadnje spremembe v vodstvu države in posameznih republik prinesle na vodilna mesta same izrazite in preizkušene komuniste. Res je, da se tu in tam dogajajo doma tudi kake dijaške demonstracije in delavske stavke. To pa še daleč ne pomeni, da v Jugoslaviji ni več komunizma. Komunizem še obstaja in je prav tak, kot je vedno bil, na zunaj morda manj nasilen, na znotraj pa nič drugačen, le še bolj zvit in v boju z nasprotniki bolj pretkan, kot je bil v prvih letih po končani vojni.

Pa ne samo v Jugoslaviji in ne samo za železno zaveso, komunizem je še vedno sedanost po vsem svetu. Morda še najmanj v Zapadni Evropi. Kjer pa tudi imamo močni komunistični stranki v Italiji in Franciji. Ostali kontinenti so pa kar preplavljeni s komunističnimi strankami, komunistič-

nimi gverilci, agenti in agitatorji. Vsa Južna Amerika vre in vse to pod vodstvom komunistov iz Moskve, Pekinga ali Kube. Močno črnsko gibanje v Združenih državah vodijo komunisti. Tudi v Afriki so se močno zasedrali. Včasih seveda doživijo tudi kak poraz (npr. v Maroku in Sudanu), toda njihovo delovanje je prav na tem kontinentu načrtno in uspešno. V Aziji se bije naravnost obupni in krvavi boj med komunizmom in protikomunizmom.

Komunizem torej ni preteklost, je kar kruta sedanost, ki se podaljšuje še v prihodnost. Zato pa tudi protikomunizem, ki ga je seveda treba razumeti pozitivno kot boj za svobodo, demokracijo in dostojanstvo človeka, ne sme biti preteklost.

Prav pa ima „Domovinski glas“, ko zahteva dejanj. Da, dejanja so potrebna. Potrebno je ljudem odpirati oči, potrebno jim je brez strahu posredovati resnico, potrebno je budno spremljati vsak korak komunističnih agentov in jih razkrinkavati. Treba je pisati o komunističnih grozodejstvih. Da, potrebna so dejanja, toda ne taka, ki naj bi uspavala ljudi, da jih komunizem lažje pogoltne, ampak pogumen boj z vsemi modernimi obveščevalnimi sredstvi.

Janežič

Tudi taktika ima svoje meje

Uredništvu Vestnika!! Na obisku pri prijatelju mi je prišlo v roke več izvodov slovenskega lista „Družina“, med drugim tudi lanska številka 18, v kateri je bil objavljen pod naslovom „Pot do boljših odnosov med cerkvijo in državo“ mnenje pomožnega škofa Grmiča iz Maribora o pomenu obnove diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in apostolskim sedežem. Škof Grmič je med drugim izjavil tudi tole:

„In sploh izjavljam, da je zamenjava poluradnih stikov s praviimi diplomatskimi odnosi med SFRJ in apostolskim sedežem najbrž epohalnega pomena in bo pričalo za vedno o veličini dveh ljudi našega časa: papeža Pavla VI. in Josipa Broza Tita.“

Vprašam, kako je mogoče, da slovenski katoliški škof, ki prav gotovo dobro pozna zgodovino polpretekle slovenske dobe, ki pozna krivice in zlasti glavnega krivca strahotnih komunističnih zločinov nad slovenskim ljudstvom in zlasti pokol domobrancev in drugih protikomunističnih borcev, ki se je izvršil na povelje Tita, daje take izjave in primerja dvojce oseb, pri katerih je vsaka primerjava nemogoča. Vemo, da so v življenju potrebne tudi taktične poteze. Toda tudi taktika ima svoje meje in ne more nasprotovati moralnim načelom in resnici.

Zvonko

Iz Slovenskega zavetišča dr. Gr. Rožmana

Predsednik upravnega odbora Slovenskega zavetišča dr. Gregorija Rožmana v Argentini g. Matevž Potočnik je dal nekaj javnih izjav o finančnem položaju zavetišča in o gradbenih načrtih. Iz teh izjav posnemamo, da poseduje zavetišče večje zemljišče z manjšo stavbo. Vrednost obojega je ocenjena nad osem do deset milijonov pesov. Zavetišče ima okoli enega milijona pesov dolga, prav toliko pa ima že tudi zbranega denarja za začetek gradbenih del.

Načrti za novo stavbo so že napravljeni. Stavba naj bi imela pritličje in eno nadstropje. Zidana pa bo tako, da se bo, če bo potrebno, lahko napravilo še drugo nadstropje. Stavba bi bila na pročelju, ki meri 30 metrov, v globino bi segala 12 metrov. Ves pokrit prostor bi obsegal 360 m². V pritličju bo 9 sob, kuhinja, soba za prvo pomoč, jedilnica, knjižnica in kapela. V prvem nadstropju pa bo stanovanje za sestre in 12 sob.

G. Potočnik je svoje poročilo sklenil z naslednjo vročo prošnjo: „Vse ogromno delo (pri zavetišču) je na skrbi nekaterih odbornikov. Manjka nam ljudi, ki bi organizirali nabirke. Končno manjka ljudi, ki bi vsaj z dobro besedo širili idejo zavetišča. Vse, ki bi bili pripravljeni sodelovati, prosim, da se prijavijo pri odbornikih zavetišča.“

Pridružujem se prošnji g. Potočnika in vabimo vse protikomunistične borce, da po svojih močeh pomagajo pri gradnji zavetišča.

Vsebina: Darovanje v veliki ljubezni (Karel Mauser) — Sloveniji (Ru-s) — Naj nam bo vzor za nadaljnji boj! (prof. Alojzij Horvat) — Ob 25-letnici junaške smrti dr. Lovra Hacina (Maks Loh) — V Emrovem letu: Avgust 1941 — Avgust 1971 (Pavle Rant) — Vetrinjsko polje (Karel Mauser) — Skupna žalna svečanost v Buenos Airesu — Skupni spominski dan v Torontu (Otmar Mauser) — Dolžnost pričevanja — Samo Slovenci bomo odločali o slovenski zemlji — „Zatohla“ Argentina (R. Smersu) — Poziv slovenski mladini — Konfederativna zveza arabskih republik (Buda Stanislav) — Politična zapreka — V spomin: Ing. Avgust Vivod (Pavle Rant) — Nove knjige: Bela knjiga (SmR), Pripombe k povesti „Huda pravda“ (Buda Stanislav) „Žalost zmagoslavja“ in Poljaki — Naši jubilanti: Franc Bergant - 75-letnik (SmR) — Jakob Sušnik - 60-letnik (France šenk) — Obzorja (O. M.) — Pisma uredništvu — Iz Slovenskega zavetišča dr. Gregorija Rožmana.

Correo
Argentino
Suc. 7

TARIFA REDUCIDA
Concesión No. 6830

Propiedad Intelectual
No. 1.036.986 - 16/2/1970
Ramón Falcón 4158, Bs. As.